

Cand.scient.soc. Nanna Gersov
Tårnbystræde 3
2770 Kastrup
tilna@findmail.dk

2007-03-28

Retsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

samt Familie- og Forbrugerminister Carina Christensen, minff@minff.dk med kopi til ordførerne, statsministeren, ligestillingsministeren m. fl.

Vedr. L 133 Forældreansvarsloven

Længere tidsfrist inden samvær, større hensyn til småbørnsmødre

En mor, som har forældremyndigheden over sin lille søn, som hun er alene med, har ladet mig få indblik i nogle af de dokumenter, som findes i hendes sag. Heraf fremgår, at hun som ung nybagt mor med et lille barn ikke er blevet mødt med megen forståelse hos myndighederne eller hos barnets far og hans familie. Hun gennemgik den sidste del af graviditeten alene, idet forholdet til den vordende far allerede da var gået i stykker.

Faderen har optrådt meget voldsomt overfor hende, når han har gjort krav på samvær og har benyttet fogedretten og trusler om fogedretten fra første færd. Jeg forstår på den baggrund ikke, at fogedretten overhovedet kan komme på tale, når det drejer sig om samvær med et spædbarn. Burde der ikke være en nedre aldersgrænse for, hvornår fogedretten kan benyttes imod en mor for at gennemtvinge samvær? Jeg mener at der burde være en grænse på tre år. Så små børn og deres mødre bør gives en særlig beskyttelse. At man kan pudse fogedret på en ammende mor eller true med det, forekommer mig absurd.

Jeg mener også, at det bør kræves, at samværsaftaler i et vist antal tilfælde ikke er overholdt, før fogedretten kan bringes ind i billedet. Ellers synes jeg der er tale om noget, som jeg vil betegne som "fogedretschikane". Og det tror jeg må være meget skadeligt at blive udsat for af en far, som rettelig burde være kvindens og barnets beskytter. Men som altså vælger at opføre sig som en angriber og en trussel.

Det undrer mig også at ingen myndigheder irettesætter faderen og vejleder ham i, hvordan han bør optræde overfor mor og barn. Ingen fortæller ham tilsyneladende, hvor skræmmende hans adfærd kan virke på en mor, som føler sig utryg ved at skulle lade barnet være alene med en mand, som ingen erfaring har med børn og som hun selv føler sig utryg ved og derfor ikke kan vejlede i omsorgen for barnet.

Kvinden oplever, at kun hun irettesættes af statsamtet. Hun føler sig talt ned til og ikke respekteret. Jeg mener, at det er åbenlys kønsdiskrimination hun oplever. Denne diskrimination udøves af kvindelige sagsbehandlere imod hende. Hun behandles med en lavere grad af respekt og værdighed end manden. Hun oplever, at hendes version af sagen overhovedet ikke refereres efter et møde med en børnesagkyndig rådgiver, som også forholder sig negativt til hende. Senere holder rådgiveren et møde med manden, hvor hun forholder sig helt anderledes positivt. Dette møde refererer hun udførligt således at hans udlægning af sagen fremstår klart og overbevisende.

Burde en kvinde i hendes situation ikke kunne kræve at få en samtale med en anden børnesagkyndig, når kemien her åbenbart ikke er i orden? Er der ikke referatpligt, således at den børnesagkyndige kan gøres ansvarlig for, at hun ikke refererer loyalt, hvad der er blevet fremført?

Som udenforstående til dette cirkus spørger jeg også mig selv, om der da ikke er nogle voksne ansvarlige mennesker i statsamtet, som kunne fortælle den nybagte far lidt om hvordan man forholder sig til mor og barn og hvilke hensyn man som mand bør tage? Er familierådgivning, psykologiske rådgivning og almindelig medmenneskelighed en by i Rusland for disse mennesker?

En ting, som også undrer mig er, at faderen i den pågældende sag kunne møde op til børnesagkyndig rådgivning og konfliktmægling med begge sine forældre. Kan det virkelig være rigtigt, at en mor skal stille op til en så ulige situation, hvor hun er oppe imod manden, hans forældre og en repræsentant for systemet på en gang? Dette virkede meget skræmmende på den pågældende kvinde idet mandens forældre i høj grad presser på, for at han får så meget samvær som muligt. Manden selv har i flere tilfælde slet ikke ønsket kontakt med barnet og har udtrykt ønske om abort under graviditeten samt været i tvivl længe om han ønskede at vedkende sig faderskabet og om han ønskede samvær.

Han er således til en vis grad presset ud i konflikten af sine forældre, som kvinden beskriver som overbeskyttende. De stiller ikke krav til deres søn, hvorfor han har en meget uansvarlig adfærd. Under det korte samliv, som kvinden havde med ham før bruddet, bebrejdede hans forældre hende, at hun stillede krav til ham og eksempelvis opmuntrede ham til at søge job, da han var arbejdsløs.

Dette forhold var meget ulige, idet han kørte friløb og overlod alle byrder til hende uden at hverken han eller hans forældre på nogen måde påskønnede det. Denne mand og ikke mindst svigerfamilien ville være som en møllesten om denne kvindes hals, hvis de var fortsat sammen.

Hun ønsker sig et bedre liv sammen med en mand, som ønsker den rolle som ansvarlig og kærlig familiefar, som den genetiske far hverken kan eller vil udfylde. Jeg synes at hun fortjener chancen til at skabe sig et liv sammen med en mand, som giver hende og barnet noget til gengæld frem for at hun skal berige en genetisk far og hans fjendtlige forældre med glæden ved et barn, som de ikke fortjener.

Desværre tolkes det som usamarbejdsvillighed, hvis man ikke deltager i børnesagkyndig rådgivning eller konfliktmægling. Men så synes jeg det er urimeligt, at det skal foregå så ulige, at den ene har sine forældre med til at bakke sig op imod den anden.

Det bør ikke kunne skade sagen, hvis man takker nej til at deltage i noget sådant.

Kvinden, som har været ude for alt dette, er kørt meget ned psykisk. Det har hun gjort opmærksom på og det har hun lægeerklæring på. Men det gør intet indtryk på myndighederne. De burde lade der være en pause uden samvær eller gøre samværet mindre og sjældnere, så kvinden kunne føle sig imødekømt og komme ovenpå igen. Også barnet ville have godt af det idet han også er utryk ved samvær.

Hun har fået at vide, at hendes psykiske problemer kan bruges imod hende, så hun helt mister barnet. Det er et stort problem for mange kvinder, idet kvinder oftere end mænd går til psykolog. De prøver at se indad og se på hvad de selv kan gøre. Og måske søger de hos psykologen den form for personlig opbakning, som kan være så svær at få i dette samfund, når man er kvinde. Kvinders problemer bagatelistes. Også af andre kvinder. Kvinder glemmer alt for hurtigt deres egen sårbarhed fra dengang, de selv var småbørnsmødre for første gang. Derfor er der så mange kvinder, som er hårde og kyniske overfor yngre kvinder, som står i den hårdeste periode i en mors liv, hvor hun er mor for første gang.

Jeg kender et tilfælde med en anden kvinde, som af denne årsag mistede forældremyndigheden. Manden havde bagtalt hende kraftigt og da hun jo beviseligt havde været til psykolog, blev det udslagsgivende. Pigen, som det drejer sig om, nærmer sig nu skolealderen. Hun er opdraget til at tilsidesætte sine egne behov til fordel for faderens. Hun er unaturligt hensynstagende overfor ham, bekymret som en voksen. Hun er også bange for ham. Hun er opdraget til at tjene ham som en lille husmor. Eller husslave kunne man sige. Moderen vil kæmpe for at få datteren tilbage.

Hun tilhører det mindretal af kvinder, for hvem den kommende forældreansvarslov betyder nye muligheder. Efter min opfattelse burde den pågældende pige have så lidt kontakt med faderen som muligt og helst ingen kontakt. Ellers vil hun altid føle ansvar og skyld for hvordan han har det. Det ville være sundt for hende at være fri for ham i nogle år. Men sådanne hensyn kan der næppe tages med den lovgivning, vi har. Her tages der overhovedet ingen hensyn til psykisk vold og undertrykkende adfærdsmønstre hos forældre.

Efter min mening burde forældre, som truer med selvmord eller lignende ikke have adgang til deres børn. Det er meget psykisk belastende at børn skal bære på den slags fra de er små. Jeg har læst om sådanne sager. Det kan ikke være rigtigt, at børn skal tynge ned af ustabile samværsforældre uden overskud, når de ville have det meget bedre uden at der var samvær.

Og det kan ikke være rigtigt at bopælsforældre, som måske selv har personlige problemer, skal belastes yderligere af samværsforældre, som også har det. Der er nogle forældre, som kun lige akkurat kan klare det, de skal. De skal ikke belastes med flere problemer, for så kan det gå helt galt. Og det overordnede hensyn må være, at børn så vidt muligt skal bo hos deres egne forældre. Er de begge ressourcetsvage, må man støtte op om den af dem, som har mest at give barnet. Og er den anden en belastning for denne forælder, skal vedkommende helst holde sig væk. For at komme i fremmed pleje, er sjældent godt for et barn.

Efter min opfattelse er hele området ”hvilke problemer er der vedrørende samvær og små børn” kraftigt underbelyst. Både den nuværende og den kommende lov tager alt for lidt hensyn til de mindste børn og deres mødre.

Måske var det en ide at overveje følgende:

- at give en frist på fx tre måneder første gang en samværsordning skal træde i kraft uden forudgående enighed. Det ville give mulighed for at fx opstart i vuggestue, nyt job, flytning og lignende ikke skete i samme periode, hvilket kan være skadeligt for alle parter og især barnet. Ligeledes ville der være reel klagemulighed. I den sag, hvor jeg har læst udvalgte dokumenter, traf statsamtet beslutning om samvær, som skulle påbegyndes tre uger senere, hvilket var fem dage efter at barnet var startet i vuggestue, flyttet til ny bolig og moderen var begyndt på nyt arbejde. Det blev straks anket til

Civilretsdirektoratet, som undlod at imødekomme klagen, fordi de ikke kunne nå at stoppe samværet, som allerede var iværksat.

- At give sanktioner imod falske anmeldelser til fogedretten, når det viser sig, at anklager om samværschikane er ubegrundede
- At kræve at samvær skal være forhindret / aflyst fx mindst tre gange på et år inden fogedretten kan tage sig af en samværssag
- At fogedret og politi skal instrueres om IKKE at kontakte forældre på en ydmygende måde på fx arbejdspladsen, men at man ringer og aftaler, at en stævning kan hentes på politistationen
- At samværssvigt får lige så negative konsekvenser for samværsforældren som samværschikane får for bopælsforælderen
- At bopælsforælderen kan kræve genforhandling af aftalen om samvær, hvis der er tre tilfælde af samværssvigt eller mere i løbet af et år.
- At fogedretten ikke skal kunne pålægge forældre at vise lægeerklæring hver gang, samvær må aflyses i tilfælde af barnets sygdom. Det belaster barnet unødigt, at forældre skal møde op i lægevagten, når de er syge. Nogle små børn er ofte syge, fx fordi de er "øreborn".
- At fogedretten ikke skal kunne tilsidesætte en lægeerklæring og idømme bøder for samværschikane trods lægeerklæring. Jeg kender et eksempel, hvor dette er sket, hvor det var åbenlyst urimeligt og i strid med hvordan sagen bedømtes i statsamt og civilretsdirektorat. Den pågældende fogedret handlede fuldstændig på egen hånd og i strid med hvad alle sagkyndige med kendskab til sagen, havde sagt.

Jeg håber, at ovenstående vil blive taget i betragtning ved lovarbejdet og ved udmøntningen af div. vejledninger og bekendtgørelser.

Med venlig hilsen

Nanna Gersov